

Příprava učitelů na vedení žáků k samostatnosti a tvořivosti

J. Maňák, PdO 18-19/96, s. 33-37.

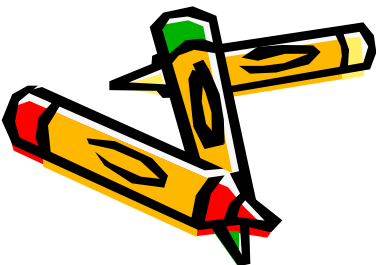
Vypracovala : Ivana Vondráková

Stud. obor : Fyzioterapie

Datum : 30.11.2010

Samostatnost

- Spolehnutí na vlastní síly
- Nezávislost, svobodnost
- Osobitost, oddělenost

Tvořivost I

Duševní schopnost vycházející z poznávacích i motivačních procesů, v níž ovšem hraje důležitou roli též inspirace, fantazie, intuice. Projevuje se **nalézáním** takových řešení, která jsou nejen správná, ale současně nová, nezvyklá, nečekaná.

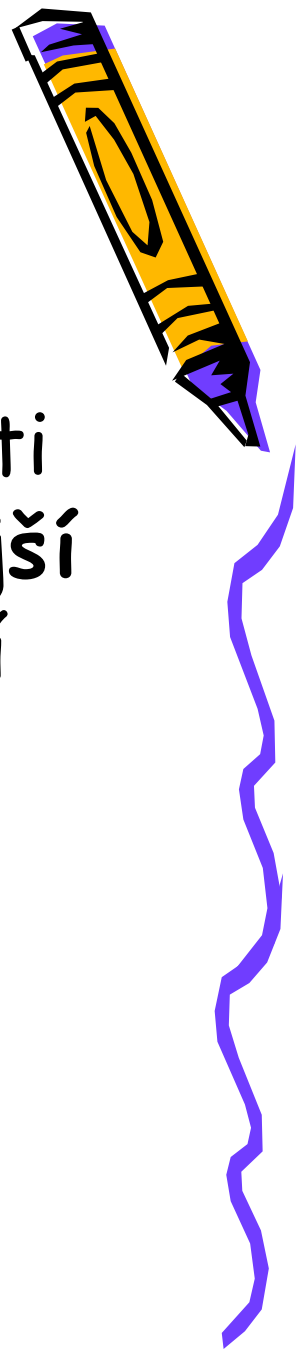
Tvořivost II (etapy)

- Příprava
- Dozrávání nápadu
- „Osvícení“
- Kontrola
- Opracování

KONTROLA

Samostatnost a tvořivost osobnosti se obecně považuje za nejvýraznější projev lidské existence, vyjadřují její autonomii, svébytnost a jedinečnost. Měly by být trvale v centru výchovného dění.

Otázky

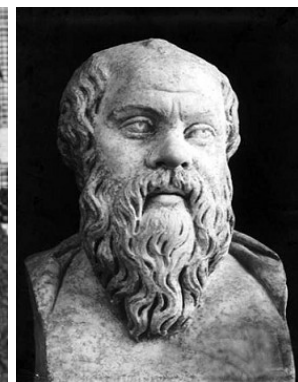
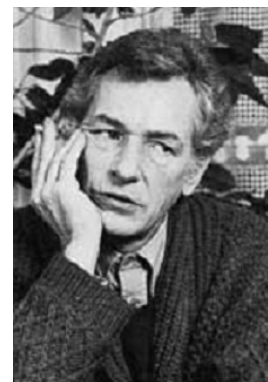
1. Je vůbec tvořivost učitelná ?
2. Jaké místo v tomto procesu by měla zaujímat škola, učitel, rodina ?
3. Jak pro tuto funkci nejlépe připravovat učitele ?

1. Učitelnost tvořivosti ?

- Nejednotná a nesnadná odpověď.
- V současnosti se **zdůrazňuje jedinečnost, autentičnost a neopakovatelnost lidské osoby.**
- Někteří myslitelé deklarují právo osobnosti na konstrukci svého vlastního světa, neboť objektivní poznání a objektivní svět vlastně neexistuje.
- Příznivci antipedagogiky zcela odmítají výchovu.

Antipedagogika

- 70. léta 20. století, Ekkehart von Braunmühl
- Antipedagogika bojuje **proti pedagogickému totalitarismu** nebo tzv. výchovné společnosti.
- Pedagogický totalitarismus chce děti ovládat, čímž se výchova zaměřuje na pouhou manipulaci s dětmi a stává se terorem.
- Odmítají postoje k výchově, jak je běžně chápe pedagogika.
- Dítě se **nemá vychovávat, ale podporovat**, rozvíjet, poněvadž už malé dítě prý ví lépe než dospělý, co je **pro něho dobré a prospěšné**.
- Chtějí odstranit pojem výchova a nahradit jej termínem podpora. Odmítají odpovědnost vychovatele, neboť chtějí, aby děti samy ve všech ohledech a v každém věku ovládaly svou situaci.
- Objevuje se dokonce pojem **černá pedagogika**, což je vše, co odporuje humanárnímu smyslu výchovy - totiž vedení dítěte k svéprávnosti a zralosti, co si dělá nárok na pojmenování výchova, ale přesněji vzato nepečuje o život a svobodu dětí, nýbrž přispívá k jejich spoutání a zranění a ke zničení jejich životní radosti.

Závěr I

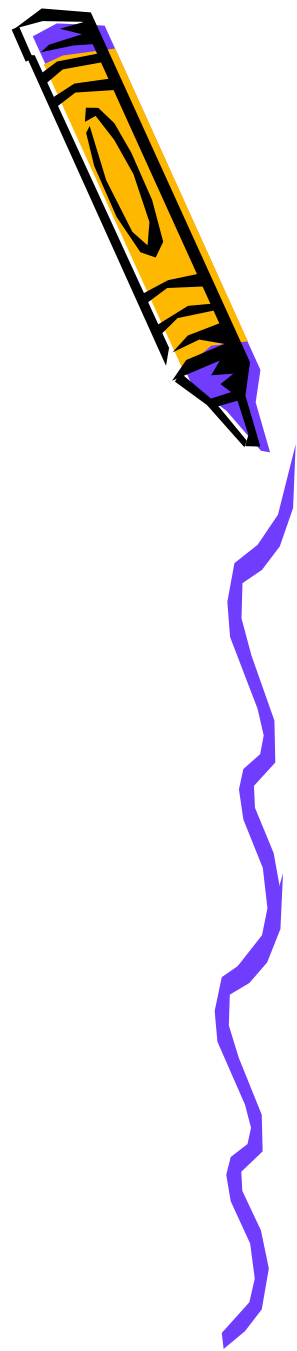

- Výsledky četných badatelů potvrzují, že **tvořivé jednání** se skládá z celé řady procesů, z nichž lze některé **do značné míry nacvičovat a zdokonalovat**.
- Kromě intelektuálních procesů se při tvořivosti uplatňuje představivost, fantazie, imaginace, intuice a další.
- Samozřejmě je nutné **respektovat individuální rozdíly a předpoklady**, jakož i stupeň vloh a nadání, které jsou pro vyšší úroveň tvořivosti nepostradatelné podmínkou.

Závěr II

- Je nezbytné neustále hledat, odhalovat a rozvíjet předpoklady pro tvořivou práci v různých oborech činnosti u každého žáka, neboť to neodmyslitelně patří k étosu učitelské profese.

2.

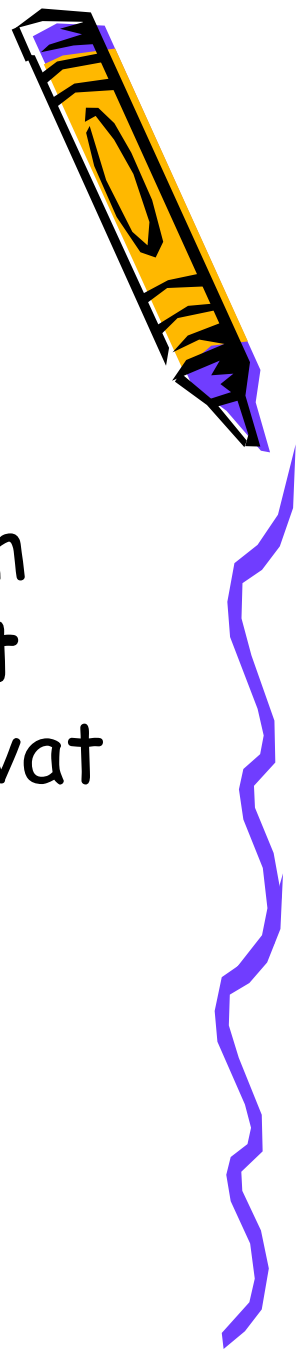
Funkce rodiny v tomto směru ?

- Odmalička může dítě a připravovat a utvářet, budovat základy sociálních vazeb a hodnotové orientace a také posilovat samostatnost atd.

Závěr

- Rodiče by si měli na své dítě najít dostatek času, aby mohli s dítětem co nejvíce komunikovat a poznávat jeho schopnosti a citlivě usměrňovat jeho osamostatňování.

2.

Funkce školy, učitele?

- Příběh A. Einsteina
- Hlavním požadavkem na školu je vytvoření příznivého klimatu zajišťující nezbytné podmínky pro probuzení a kultivování předpokladů a schopností dřímajících v žáku (viz. Komenský „líbezná“ škola).

Pojmy

- **Klima třídy** je sociálněpsychologická proměnná, představující **dlouhodobější** sociálněemociální naladění, zobecněné postoje a vztahy, emocionální odpovědi žáků dané třídy na události ve třídě (včetně pedagogického působení učitelů).
- **Klima školy** představuje veškeré klima školy, vnímané fyzikální i psychologické prostředí školy, včetně vztahů uvnitř skupin aktérů i mezi těmito skupinami: vedení školy, učitelé, žáci, rodiče, komunita.

Závěr

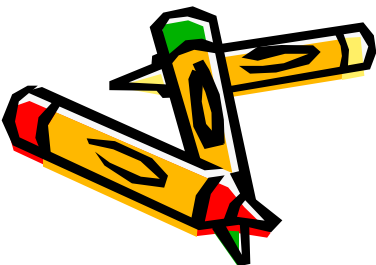
- Navazuje na rodinou výchovu, nutná úzká spolupráce s rodinou.
- Nutnost naučit učitele, aby ze vymanil ze své z odbornické jednostrannosti své aprobace a viděl souvislosti, které konečné výsledky jejich výchovně-vzdělávací činnosti při rozvoji tvořivosti žáků ovlivňují.
- Vztah učitel-žák patří k rozhodujícím faktorům.

3.

Jak pro tuto funkci
nejlépe připravovat učitele ?

- Učitel by měl být odborník jak na vedení žáků k ovládnutí nezbytných vědomostí a dovedností, tak také vychovatel zaměřený na formování osobnosti, na rozvoj potencií individua.

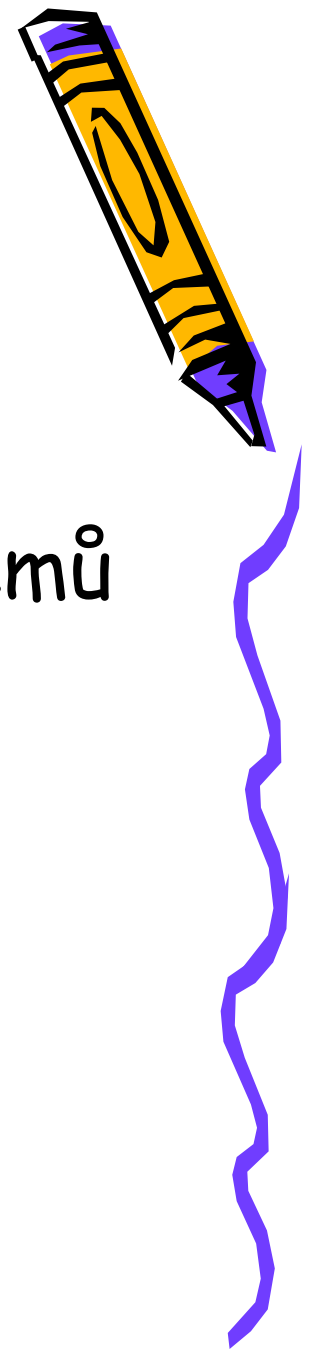

Některá možná opatření

- Místo diferenciací by měla nastoupit integrace.
- Místo učení se přehledů a popisů zřetel k potřebám života a profese.
- Místo kvantity kvalita atd.

Specifické nároky přípravy učitele provedení žáků k samostatnosti a tvořivosti se dále týkají

- Výběru učiva
- Techniky kreativního řešení problémů
- Péče o nadané žáky
- Instrumentária aktivizujících a alternativních výukových metod
- Techniky rozvíjení tvořivosti

Závěr

- Je zapotřebí vybavit budoucího učitele také odpovídajícími metodickými dovednostmi k řízení postupného vývoje žáka od aktivity k samostatnosti a tvořivosti, schopnosti diagnostikovat nadaného žáka, schopností zodpovědně se rozhodovat v problematice kurikula.

... děkuji za pozornost !